

**SVJEDOČANSTVA
O
STVARANJU
REPUBLIKE**

MUZEJ REVOLUCIJE NARODA HRVATSKE

1978.

Izložbom »Svjedočanstva o stvaranju republike« priređenom povodom 25. godišnjice Drugog zasjedanja Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ-a), Muzej revolucije naroda Hrvatske uključuje se u proslavu najznačajnijeg događaja u našoj novijoj povijesti.

Zbog želje da se što vjernije prikaže odjek ovih značajnih povijesnih događaja u stvaranju nove Jugoslavije, te prihvaćanje i provođenje povijesnih odluka u život izloženi su osim dokumenata i fotografija mnogi originalni materijali nastali neposredno poslije zasjedanja AVNOJ-a i ZAVNOH-a.

U prvom dijelu izložbe prikazano je Prvo zasjedanje AVNOJ-a, te njegovi odjeci u zemlji i inozemstvu.

Drugi dio izložbe obuhvaća period prije osnivanja ZAVNOH-a, Inicijativni odbor te Prvo i Drugo zasjedanje ZAVNOH-a. Razmjerno bogatim izvornim materijalima prikazan je odjek, prihvaćanje ciljeva i provođenje zadataka i odluka koje je postavilo ovo prvo istinsko predstavništvo Hrvatske.

Drugo zasjedanje AVNOJ-a prikazano je nizom fotografija i dokumenata, a svaka značajnija odluka posebno je obrađena i prikazan je njen odjek preko izvornog materijala. Svi naši narodi s oduševljenjem su prihvatili ove povijesne odluke i odmah uočili ogromno njihovo značenje za našu budućnost.

S nekoliko fotokopija članaka iz inozemne štampe prikazan je odjek zasjedanja u inozemstvu.

U završnom dijelu izložbe prikazano je kronološki provođenje odluka AVNOJ-a u život, a isto tako osnivanje Sabora Hrvatske, oslobođenje zemlje, Treće zasjedanje AVNOJ-a, te prvi demokratski izbori i povijesni čin proglašenja Republike.

JOSIP BROZ-TITO GOVORI NA PRVOM ZASJEDANJU AVNOJ-a U BIHACU, 26. STUDENOG 1942.

NARODNO OSLOBOĐENJE

ORGAN ANTIFAŠISTIČKOG VIJEĆA NARODNOG OSLOBOĐENJA JUGOSLAVIJE

Broj 1 - God. I

1 decembar 1942

Cijena 2 dinara ili 2 kune

NARODIMA JUGOSLAVIJE

Bratće svih vjera i narodaosti!

Veliki uspjesi naše narodno-oslobodilačke borbe, izvojevani junackim djelima i naporima naše hrabre vojske, omogućili su nam a podignemo svoj glas za oslobođene teritorije naše domovine i da vam objavimo *manifesto Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije*, koje, sa današnjim danom, sporazumno sa Vrhovnim štabom Narodno-oslobodilačke vojske i partizanskih odreda, stvara svoje dužnosti po svim pitanjima i stvarima narodnih potreba i života upravne, privredne, socijalne, zdravstvene, kulturne, propagandističke, prosvjetne i vjerske prirode, a starajući se organizovanjem pomoći našoj junackoj narodnoj vojsci i partizanskim odredima.

Prva naša riječ upućujemo borcima, komandirima, komandantima i političkim komesarima, koji su položili svoje živote, rtovali svoje zdravlje u natičovječanskim borbama, koje su kroz minulih osamnaest mjeseci vodene pod natežnim uslovima, u kojima po postrvovanju, svijesti i heroizmu boraca nema premea u istoriji naših naroda. Imena njihova, slugavom obječanju, vječno će pominjati zahvalno potomstvo. Poklonimo se sjajnim palih junaka, sa zakletvom, da ćemo produžiti putem koji su nam oni pokazali i u amanet ostavili. Jedinivstveni i složni izdržaćemo u borbama sve dotle, dok ne istjeramo i posljednjeg okupatorskog vojnika s naše zemlje i ne uništimo sve njihove sluge i izluzje u zemlji.

Bezbrojne su žrtve, koje su naši narodi podnijeli od početka rata pa do danas. Tjela stotine i stotine hiljada izmučenih i nakaženih ljudi, među njima nevinih staraca, žena i djece, leže danas rasuta u gomilama po svim stranama naše zemlje - to su žrtve jednog do sada nevidenog i nezapamćenog svirepog zvjerstva naših dušmana i domaćih izroda. Ustajte i četnici, zbori i panduri, ajićali su se u vršenju zločina stva sa tuđinom, sa fašističkim okupatorima.

Bratće!

Našim velikim saveznicima, nepobjedivoj Crvenoj armiji i britanskoj i američkoj vojsci, koje se bore zajedno sa nama protiv fašističkih osvajača, upućujemo naše pozdrave sa zahtjevom, da će i naša Narodno-oslobodilačka vojska voditi do kraja veliku oslobodilačku rat sve do konačne pobjede nad podlimi nacističkim fašističkim tiranijama i zločinacima.

PARTIZANSKE NOVINE

KLASNO BRANJE V. OPERATIVNE KOLE
KARAVAN-OKOBUJALACI VOJNE KONTROLNE
BROJ 50
26. XII. 1942

STVARENO JE ANTIFAŠISTIČKO VIJEĆE NARODNOG OSLOBOĐENJA JUGOSLAVIJE

Služni su uspjehi, koje je naša narodno-oslobodilačka vojska postigla u godinu i pol ratovanja protiv fašističkih okupatora i njihovih domaćih slugu, ustali i otkrili, da je narodno-oslobodilačka vojska postala bitnijim na ljudskom materijalu, ona raste i jača, iz dana u dan raste nova brigada, divizion je i korpus. Oslobođen je veliki teritorij naše zemlje, a djetinjta naša oslobodilačka teritorija treba da upravlja sam narod, da stvori svoju narodnu vlast. Već od prvog početka oslobodilačke borbe narod je u oslobođenim selima i mjestima, općinama i kotarovima stvorio svoje organe vlasti, narodno-oslobodilačke odbore, preko kojih narod upravlja na svim područjima općina narodno poslovima. Naše oslobodjena velika područja, čitava područja naše zemlje trebaju riješiti smatranje i vođe selitine.

Vijeće stvara razvoja oslobodilačke borbe, rješavanje novih velikih zadataka, a i međunarodna politička situacija nametnuli su potrebu da se stvori vrhovna politička tijela prvih narodnih pretstavništva, koje će upravljati svim granama narodnog života na oslobođenim teritorijama, koje će izvršiti terovine dopadajuće borbe naših naroda i pripremiti svim svojim snagama dalje razvijanje oslobodilačke borbe te stvoriti uslove za postignuće konačnih i odlučujućih pobjeda naroda i njegove vojske.

Vijeće je političko tijelo stvareno u stvarovannom obliku od 26. i 27. studenoga historijskim osnivanjem Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ) konstituirano od naše naroda u sve domove našoj zemlji sakupili su na pretstavništva naroda iz svih krajeva naše zemlje, bez obzira na njihovu nacionalnost, vjeru i političku pripadnost, kao jedan jedinstvo naših naroda. Nalazili su se najbolji sinovi naših naroda, koji su na djelu pokazali, da su vjerni i odani svom narodu, koji su izabrali svojih najblijegih borbe protiv natičovječnog neprijatelja, koji su čvrsto riješeni da u očajnu bitvu dovedu tu borbu do pobjede naroda, a nisu osterili svoj narod na ojedilu u najtežim okolnostima svoje historije. Vi su pravi i istinski pretstavništvo svoga naroda stvorili Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije.

Veliki su i mnogostruki zahtjevi AVNOJ-a. Ono će dalje razvijati velike napore svih naroda Jugoslavije na izvojevanje konačnog oslobođenja, ono će organizirati pozadinu sa još odlučivijom borbu, ono će organizirati dostojno sudjelovanje narodno-oslobodilačke vojske i partizanskih odreda, jer je to jedina zdrava i jedina stvarna narodna snaga, koja je sposobna čvrstati na rodu borbu do pobjedničkog kraja. AVNOJ će ubrzaniti jedinstvo pozadine i fronte, izvršiti narodno-oslobodilačke odbore kao svoje organe vlasti, pojačati ličnu i ličnu sigurnost, brinuti se za proširevanje naroda, uraditi socijalnu i zdravstvenu službu. Ukratko, AVNOJ će kao najviši politički pretstavništvo naroda Jugoslavije voditi sve narodne poslove na oslobođenoj teritoriji, čini vojničkih.

Prvi put u historiji odjeknula je slobodna riječ naših u borbi nezavrijevajućih naroda i oslobodjenog Bihaca, oslobodjenog bosnara, koji vjeru i životima naših narodnih boraca. Postavlja se zadaća protiv izvornog i zvjerskog fašizma, protiv ateorog natičovječnog porokta, koji pokušava silom čvrstati izvojevanje Jugoslavenske vlasti u Londonu. Borba će se nastaviti do konačne pobjede, a naša pobjeda, kaže se u proglasu AVNOJ-a narodima Jugoslavije, bit će potpunja snagom onih, koje se narodi u oslobođenoj svojoj zemlji budu osjećali kao svoj na svome, kada trahu sami pravo svojih slobodnih vojlika izboranih narodno-oslobodilačkih odbora, solidarnim radom sviju, kao i organizovanjem u svim granama naše zemlje privredne dopadajućih sve uslove za porokat koji će im pružiti mogućnost da ostvare ličnima i pravu sretnu cilju i da izgrade slobodnu, nezavisnu i bratnu zajednicu.

Učinak sa još čvršće, bližim radova čini Vijeće Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije kao političkog rukovodilaca naše narodne borbe, čini vrhovnog štaba Narodno-oslobodilačke vojske kao vojničkog rukovodilaca, sa čijom se dalje izvojevanje slobode i stvarni napredak sa pravedno i brzom usredinjenju naše domovine!

Dr. VLADIMIR BAKARIĆ GOVORI NA PRVOM ZASJEDANJU ZAVNOH-a U OTOČCU, 13. LIPNJA 1943.

Dr. PAJO GREGORIĆ GOVORI NA PRVOM ZASJEDANJU ZAVNOH-a U PLITVICAMA, 14. LIPNJA 1943.

VLADIMIR NAZOR, PREDSEDNIK ZAVNOH-a

Broj 3. Rijeka, 13. lipnja 1943.

ODLUKA O PRIKLUČENJU HRVATSKOJ

ISTRE, RIJEKE, ZADRA I OSTALIH OKUPIRANIH KRAJEVA

Narod Istre, Hrv. Primorja, Dalmacije i svih jadranskih otoka u zajednici s junačkom Narodno-oslobodilačkom Vojskom Hrvatske oslobodio je svoje krajeve ispod jarma talijanskih tlačitelja. Vlast u tim krajevima prešla je u ruke Narodno-oslobodilačkog Odbora - jedinim organa demokratske narodne vlasti, koju naš narod priznaje.

Na osnovu tih činjenica, kao i na osnovu načela o samoodređenju naroda, što su ga proklamirali naši veliki saveznici: Sovjetski Savez, Velika Britanija i Sjedinjene Američke Države, Zemaljsko Antifašističko Vijeće Narodnog Oslobođenja Hrvatske donijelo je slijedeće zaključke:

1. Proglašuju se ništavnim svi ugovori, paktovi, konvencije, koje su razno velikosrpske vlade sklopile s Italijom, a kojima su hrvatski krajevi ISTRA, RIJEKA, ZADAR, LOSINJ, CRES, IASTOVO I OSTALI KVARNERSKI OTOCI predani Italiji.
2. Proglašuju se ništavnim svi ugovori, paktovi i konvencije, sklopljene između izdajnika hrvatskog naroda Pavelića i talijanske vlade, kojima su...

DELEGATI SLOVENIJE I HRVATSKE NA PUTU ZA DRUGO ZASJEDANJE AVNOJ-a

STRANA STAMPA O DOGAĐAJIMA U JUGOSLAVIJI

Slavonija pozdravlja odluke donešene na II. zasjedanju AVNOJ-a

Cijelom Slavonijom održane su i održavaju se konferencije, mitinzi, zborovi i sastanci, na kojima se narod upoznaje s donešenim odlukama na II. zasjedanju AVNOJ-a. Narod s uduha s oduševljenjem prima sve odluke i jednodušno priznaje samo Nacionalni Komitet kao jedinu narodnu vladu. Također dolazi do izražaja i beskrajna ljubav i povjerenje prema Vrhovnom komandantu NOV maršelu J. Brozu-Titu.

Narod Bučja, jednog od najviše nastradalih sela u pozdravnom telegramu Vrhovnom Komandantu NOV Maršalu Josipu Brozu-Titu kaže sljedeće:
Dragi Druže Tito,